

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 286/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, ktorou namieta porušenie svojho práva na poskytnutie bezplatnej obhajoby zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Čadca sp. zn. 3 T 334/2002 zo 16. februára 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2009 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva na poskytnutie bezplatnej obhajoby zaručeného v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 334/2002 zo 16. februára 2009 (ďalej aj „namietané uznesenie“), v ktorej sa uvádza:

„Dňa 18. 11. 08 rozhodol Okr. súd Čadca uznesením v tr. veci sp. zn. 3 T 334/02 o povinnosti uhradiť odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi JUDr. J. P. (ex officio) vo výške 143,79 eur.

Proti rozhodnutiu súdu som podal riadny opravný prostriedok, nakoľko som odsúdený vo výkone trestu, pracovne nezaradený a celkové majetkové pomery sú relevantným podkladom na priznanie bezplatnej obhajoby vzhľadom na to, že nevlastním žiaden hnutel'ný či nehnuteľný majetok alebo finančné prostriedky na uhradenie trov obhajoby.

Dňa 16. 2. 09 Okr. súd Čadca zamietol podanú sťažnosť proti uzneseniu o náhrade vyplatenej odmeny a náhrady ustanovenému obhajcovi v tr. veci 3 T 334/02. Pričom vychádzal z jediného poznatku, ktorým odôvodnil povinnosť náhrady a to, že nie som vedený v evidencii nezamestnaných. Osoby vo výkone trestu sa nemôžu zaevidovať v evidencii nezamestnaných, mimo ústav na výkon trestu, čo súd ani len neskúmal.

Z uznesení

OS-Čadca mám dojem, že môžem požiadať o zaevidovanie do evidencie nezamestnaných a požiadať zároveň o podporu v nezamestnanosti z ÚVTOS.“

Na základe uvedeného sťažovateľ dospel k presvedčeniu, že namietaným uznesením bolo porušené jeho právo na poskytnutie bezplatnej obhajoby zaručené v čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, čo požaduje vysloviť aj v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite sťažnosti), a zároveň sa domáha, aby ústavný súd namietané uznesenie zrušil a prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Sťažovateľ pripojil k sťažnosti zároveň žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, poukazujúc na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu, pričom na preukázanie svojich majetkových pomerov navrhol oboznámiť rozhodnutie Okresného súdu Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Nt 29/2008 o ustanovení obhajcu v zmysle § 40 ods. 2 Trestného poriadku, ktorého originál zaslal ústavnému súdu ako prílohu jedného z jeho predchádzajúcich podaní.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie označeného práva zaručeného dohovorom namietaným uznesením okresného súdu, ktorým bola ako nedôvodná zamietnutá sťažnosť sťažovateľa podaná proti uzneseniu okresného súdu sp. zn.

3 T 334/2002 z 18. novembra 2008. Týmto uznesením bol po jeho právoplatnom odsúdení zviazaný nahradiť štátom vyplatenú odmenu ustanovenému obhajcovi v sume 4 332 Sk (143,79 €).

Podľa § 34 ods. 3 Trestného poriadku obvinený, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu; nárok na bezplatnú obhajobu alebo obhajobu za zníženú odmenu musí obvinený preukázať najneskôr pri rozhodovaní o náhrade trov trestného konania.

Podľa § 553 ods. 2 Trestného poriadku obhajca, ktorý bol obvinenému ustanovený, má voči štátu nárok na odmenu a náhradu podľa tarify určenej osobitným predpisom, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 555 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi..., ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu.

Podľa § 558 ods. 1 Trestného poriadku o povinnosti na náhradu trov poškodeného a ich sume, ako aj o povinnosti na náhradu trov spojených s výkonom väzby a o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, rozhodne po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený súdny úradník.

Podľa § 558 ods. 2 Trestného poriadku pred rozhodnutím o povinnosti na náhradu trov trestného konania podľa § 555 ods. 1 písm. c) treba zistiť, či nie sú splnené podmienky na bezplatnú obhajobu, bezplatné zastupovanie poškodeného, obhajobu za zníženú náhradu alebo zastupovanie za zníženú náhradu.

Ako vyplýva zo súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd zadovážil, sťažovateľ bol rozsudkom sp. zn. 3 T 334/2002 zo 14. januára 2003 uznaný za vinného

okrem iného zo spáchania trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, za čo mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov.

Zo súvisiaceho spisu okresného súdu ďalej vyplýva, že pred rozhodnutím o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi, si okresný súd vyžiadal správu o sociálnych a majetkových pomeroch sťažovateľa od Mestského úradu K., príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne, ako aj úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. V spise okresného súdu sp. zn. 3 T 334/2002 sa nenachádza žiaden doklad, ktorý by nasvedčoval splnenie povinnosti zo strany sťažovateľa podľa citovaného § 34 ods. 3 Trestného poriadku, t. j. že by bol najneskôr pri rozhodovaní o náhrade trov trestného konania preukázal nárok na bezplatnú obhajobu, a to napriek tomu, že označený odsudzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. januára 2003. Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k názoru, že namietané uznesenie, ako aj postup okresného súdu predchádzajúci jeho vydaniu sú v súlade so zákonom, sú ústavne akceptovateľné bez znakov arbitrárnosti a svojvoľnosti, a preto nemá dôvod do tohto rozhodnutia zasahovať.

Vzhľadom na to ústavný súd uzavrel, že medzi namietaným uznesením a právom podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že v okolnostiach danej veci mohlo dôjsť k jeho porušeniu. Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené. Zároveň neprichádzalo už tiež do úvahy rozhodovať o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2009